

Marina Lukšič Hacin: Ko tujina postane dom, Resocializacija in narodna identiteta pri slovenskih izseljencih, Znanstveno in publicistično središče, Sophia 7/95, Ljubljana 1995, 214 str.

Avtorica Marina Lukšič Hacin, mlada raziskovalka na Inštitutu za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, spada med redke slovenske sociologe, ki se v svojem strokovnem delu, temelječem na socioloških spoznanjih in metodah, dotika slovenskega izseljenstva s tolikšno mero središčne pozornosti. Spretno izkorišča izjemno pestrost tega raziskovalnega področja in v njegovem okviru zasnuje celotno razpravo ter v primerjalni okvir zajame vse pojme, značilnosti in procese, povezane z resocializacijo oziroma akulturacijo v izseljenski situaciji. Slovenci so se namreč izseljevali v različne dele sveta v različnih obdobjih in iz različnih vzrokov, zato je današnja podoba izseljenstva v vseh ozirih zelo različna, lahko celo rečemo: zapletena.

Avtorica se takšne divergentnosti zaveda in zato začenja svoje delo z razmeroma obsežnim zgodovinskim uvodom z orisom selitev ljudstev v svetu in z opisom selitev s slovenskega etničnega ozemlja v okviru evropskih migracijskih tokov. Sledi tudi poskus prikaza trenutnega številčnega stanja slovenskih skupnosti v svetu – pri tem početu lahko vedno govorimo le o "poskusu" ali približku, saj je meril o tem, kdo in zakaj je Slovenec, prav toliko, kot je avtorjev teorij o narodnostni identiteti, na kar opozarja tudi avtorica.

Marina Lukšič Hacin se v nadaljevanju z izrazitim čutom za teoretsko sociologijo dotika tipologije migracij in akulturacijskih "teorij prilagajanja", znotraj katerih podrobneje opisuje tudi nekatere asimilacijske modele.

Tretje poglavje je posvečeno resocializaciji izseljencev kot enemu osrednjih pojmov sociološkega in antropološkega pristopa k tej tematiki. Osrednja pozornost je namenjena narodnostni identiteti (slovenskega) izseljenca oziroma potomcev in specifičnostim procesov primarne in sekundarne socializacije ter resocializacije, ki jih zaradi svojstvene življenjske situacije doživljajo izseljenci – tudi tu so najpomembnejši

različni vzroki izseljevanja. Zanimive so tudi razlike, ki jih avtorica opaza med pripadniki prve, druge in naslednjih generacij.

Besedilo se logično nadaljuje v (četrto) poglavje o akulturaciji in etnični identiteti. Po razmejenih pojmi etnija, narod in nacija spoznavamo specifičnosti slovenske etnične identitete in se preko podpoglavja o agensih ohranjanja etnične identitete in kulture vračamo k socializaciji. Avtorica opozarja na paralelnost oziroma odvisnost individualne identitete od skupinske (etnične) identifikacije, pri čemer spomni na vpliv in pomen jezika kot enega glavnih identifikacijskih dejavnikov in opiše problem samega dejanja preselitve iz ene kulture v drugo tako v smislu menjave etničnega okolja kot prehoda iz ene oblike tradicije v drugo, iz agrarne v urbano okolje itd. Dotika se možnih razvojev notranjih procesov po prihodu v drugačno dominantno družbo, od stigmatizirajočega "statusa tujca" do pojavov inferiornosti na račun nepoznavanja nove kulture, jezika itd. Zanimiva je ugotovitev v zvezi z generacijami potomcev, ko avtorica piše o "simbolni identiteti" – vedenje potomcev izseljencev o matični domovini njihovih prednikov ni oprijemljivo, nima temeljev, saj temelji na (ustnem) izročilu, je na simbolični ravni.

V zadnjem delu se besedilo loteva kritične presoje "argentinskega čudeža" oziroma vzrokov za zelo visoko stopnjo ohranitve slovenske kulturne in etnične identitete vse tja do tretje in četrte generacije v slovenski politični emigraciji.

Kljub širokemu področju znanosti, s katerim se v okviru svojega dela srečuje sociologinja Marina Lukšič Hacin, je delo napisano natančno, racionalno in jasno. Gre za dragocen prispevek k strokovnemu vedenju in poznavanju procesov migracij, še posebej z globljega kvalitativnega psiho-sociološkega gledišča.

Zvone Žigon